

Foglalat: Magyarország (a' fő RR. válasza a' RR. 3ik urbéri üzenetjökre. Somogy ujtisztválasztása. Ekstein Ferencz †. Kovácsy János, Lopresti bárók, és Szabó László. Szüreték. Concurus). Anglia (elkobzási zavarok 's hirlap-árulók gyűlése Londonban. Lengyel hírek. Ross kapitány és fija megérkezik Londonba. Felfödözések). Spanyolország (d. Carlos hirdeténye 's a' királyné decretuma). Hollandia (a' külső minister közleménye). Portugália (oct. 10—11iki csatázások Lissabon előtt). Görögország (Naupliai összeesküvés felfödözve). Elegy és újabb hírek.

MAGYARORSZÁG.

Pozsony. Nov. 4ikén elvégezvén a' fő Tábla a' RR. urbanium-tárgyi 3ik üzenetjének vizsgálatát, azon pontok iránt, mellyeket ujabbán is el nem fogadhatóknak ítélte, az ítélőmester által egy újabb válaszüzenet javaslatát tétetvén föl, azt jóvá hagyta a' RRhöz még azon ülésből általküldé: E' pontok szerint fő RRink a' más vidéken termett boroknak apróbb edényekben behozatalát folyvást esupán a' földesurnak jóváhagyásával vélik a' jobbágyságnak megengedhetni; az erdei gyümölcs-szedést pedig a' földesurnak sajátjági joga 's a' gyümölcs-szedéssel járó kártételek miatt ezutánra is tilosnak tartani, valamint a' jobbágy-telek és szakmány-tételek örökös megváltását, mint alkotmányunk szellemével nem egyeztethetőt, meg nem engedhetni határozák; különben a' VIIIik függelék-cikkelyt ez uttal 's azon formában, mellyben a' RR. javasolák, minthogy később a' törvényi rendszer munkálatban a' nélkül is egész terjedelmében kerülend sörre, fölterjesztetni nem hátráltatják. Ezen észrevételeket tárgyzó újabb válasz a' RRnél még ugyanaz napi ülésben az Vik cikkelyig olvastatott fel. Szinte ez nap, mint fels. Uralkodónék névnapján a' sz. Márton templomában Jordánszky Elek fölkent püspök ur nagy számú nép jelenlétében tartá az isteni szolgálatot.

Somogynek f. eszt. octobere 30ikán tartott tisztválasztása szerint a' tek. megyének tisztikara következő: Első alispán Czindery László, második Sárközy István; főügyész Siklósy Viktor, al Szalay József; főadószedő Thulmon Pál; számvevő Lakics Zsigmond; levéltárnok Bezerédy Pál; a' babócsai járásban főbíró Sárközy Lajos, al Visdinyey János és Csépan Antal; aladó-

szedő Sárközy Sándor; esküttek Hodossy János és Nagy Mihály, biztos Hagyárosy Ferencz; igali járásban főbíró Siklósy József, al Svastics István és Antal Farkas, aladószedő Svastics Pál, esküttek Herman István és Svastics János, biztos Nagy Imre; kaposi járásban főbíró Mérey József, al Záborszky Imre és Bersenyi Farkas; aladószedő Záborszky Miklós; esküttek Tvely László és Botka Pál, biztos Kis István; marczali járásban főbíró Hochreiter Ambrus, al Vései Antal és Vései Lajos; aladószedő Thassy József; esküttek Szücs Antal és Stefaics Rikárd, biztos Boros Imre; szigeti járásban főbíró Thassy Károly, al Tallián János és Kovács Pál; aladószedő Dóczy János; esküttek Bereczk Antal és Szokolay Dániel, biztos Német István; kinevezettek: főjegyzőnek Sárközy Albert, első aljegyzőnek Szegedy Sándor, második aljegyzőnek pedig Bosnyák Bencze. — A' több szomszéd megyei küldöttségtől megtisztelt egész tisztválasztást díszes rend, 's egy illy szabad nemzeti tételhez méltó, szabadunk lelkének megfelelő illedelem czimerezé, 's a' mi legszebb, Somogy nagyságához képest számos személyü tisztviselő kara 3 óra alatt (noha e' közben kétszeri szavazás is történt, az első alispáni 's második ügyész tisztre t. i.) megújított. Egyik eszköz-oka ennek a' n.m. főispán (Mérey Sándor) velős hathatósága, meglepő, az ez ügyben divatos előítéleteket 's álhiedelmet előtűkröztető de egyszersmind törvényes alappal enyészítő, szóval mindene' tárgyi szempontot mesterileg 's viritó nyelven érintő beszéde, mellynek közfényre juttatását a' ns megye el is határozá; másik és fő, Somogy lelkes híjainak, mint a' haladó miveltség ápoló hívei és felavatott részesinek, minden egyetemi ügyben testvérileg ölelkező szeretetjök,

a' sziv és ész dolgaiban valódi tettel öszhangzásuk 's érdembecslő mérsékletjök, mellyet, a' szomszéd vidéki 's kebelökbeli mintegy 200 személyre menő Szépeiknek a' megyei nőnem ajánlatiból épített karzatra gyült koszorújuk előtt, olly dicsőn kitüntetének. A' tisztujtást főispán Ó exja 140re terített fényes ebéde követé, mellyet a' mindenkor és mindenütt öröm- 's éljen-kiáltásokkal fogadott nagym. Vendéglő 's Vendéglőné mint szinte nagybecsű Vendégeik nemzeti hódolatu és szives ömledezeti áldomási fűszereztek. Aze' napiestvét és éjt a' megyei RRtől több mint ezer személyre adott pompás vacsora és táncmulatság dicsőíté.

Néhai b. Lopresti Lajosnak Aradban helyzett Illyó, Tok, és Szelistye helységek birtokába Álmos-Lajos és József-Árpád két fija az özvegyi 's illetőleg gyámányai jog sérelme nélkül kir. adomány mellett oct. 23—25 napjain iktattak be.

Ekstein Ferencz kir. tanácsnok, egykor a' pesti m. kir. Egyetemben rendes kir. tanító, a' budai magyar nyugpénz-intézet 's több ns vmegye táblabirája két hónapi hosszas betegeskedés után teljes elgyengülésben életének 65ik évében Pesten f. h. 7ikén estveli 9 órakor körükből kimult.

Vaiszlón Baranyában octob. 6ikán üllé nagytszt. Kovácsy János alesperes ur ugyanez egy helyen 45 évig viselt félszázados lelkipásztorsága öröm-napját. E' ritka egyházi ünneplést, az ötvenedes lelkésznek ugy, mint híveinek egyenlőn becsületre válót, Angyal Aloiz helybeli tiszttartó ur minden kitelhető dísszel jelesíteni ügyekezett. Első harangszó-kondulatkor mozsárdurrogás hirdeté a' nap különösségét. Isteni szolgálat alatt az alesperes ur maga végzé a' szónok tisztet, 's igen érzékenyül ábrázolván elő az ünnep okát, az eddig élt szép számú évekért a' legfőbb Jónak hála-kat adott, még remélhető kevés napjait pedig a' Mindenható kegyeibe, 's hívei buzgó esedezésibe ajánlá. Könyben usztak minden korú hallgató népének szemei szelid ellágyulással olvadozó szavaira; ezeket 's bemutatott hálaáldozatját szives kívánatu lakomával rekeszté a' tisztes ősz Melchisedech bairati körében. N. T.

Bukovinai birtokos 's petrouzi földesur

Szabó László ur, erdélyi születésű hazánkfia az Andrásfalván (Bukovinában) most felállított ref. iskolának ezer for. ajándékozott alapítványtőkéül, kamatit az iskolamester díjához csatoltatni kívánván. E. H. —

A' hegyaljai szüret minden várakozást meghaladva csekély volt, ugy hogy sok idő óta nem jött a' szőlőbirtokosnak a' bor anyiba mint az idén; van néhány termesztő, kinek minden szőlőmunkáltatási költségeket összevéve egy gönczi hordóbor az idén 6—800 ezüst forintjába kerül. Badaconsyban a' négyszeri jég és felhőszakadás tön szörnyű károkat, 's így ürmöst sem várhatni annyit 's főkép ollyat mint egyébkor, pedig ez fő dicsősége 's koronája Badaconsy gerezdjének. Érmellékről minden kedvező szüretidő mellett sem biztatnak sok örvendetessel, így szinte Ménesről, Rustról 's több ezimeres bortermő vidékinkről. Az óbor-dus pinczegazdák bő erszényt készíthetnek, minthogy e' példatlan mostohaságu szegény borszüret után kétségtelenül böpénz-szüret vár reájok.

A' siketnémák magyar kir. Intézetében Váczon egy tanítói hivatal megürülvén, annak elnyerésére a' n.mélt. m. kir. Helytartótanácsnak f. évi oct. 15ikén 26,898 szám alatti kegyes rendelése következésében concursus tétetik köz hirre, melly a' siketnémák intézeti Igazgatósága előtt a' jövő eszt. január. 2ikán vagy, ha a' kérők korábban megjelennének, időközben is tartatni fog. Az ezen hivatalra vágyódóktul megkivántatik, logikai 's pszichologiai tudományok bebizonyításán felül, hogy a' magyar 's német nyelvet nem csak, mint anyait, beszéljék; hanem mint nyelvtanítóhoz illik, grammatikai rendszabások szerint alaposan értsék is, az ifjuság iránt szeretettel, a' boldogtalanok iránt kíméléssel viseltessenek, 's különben is magukat szelidséggel és türedelemmel különböztessék. Azok, kik a' némák kézinylvében, ugy mint a' kölcsönös egyetértés 's oktatás egyedüli segéd-eszközében jártassak, 's e' mellett csinosan vagy ékesen írni, 's rajzolni is tudnak, magokat különösen ajánlani fogják. E' hivatal 400 ftal 's ugyanannyi toldalékkal v. cz. szabad lakással és 10 öl fával van összekötve.

A N G L I A.

Octob. 24ike reggelén nagy zajgást o-

kozott Londonnak Marylebone nevű külvárosában az, hogy Savage és Brain urak házaikra executio küldetett a' meg nem fizetett egyenes adók behajtása végett. Egy a' sherifftől küldött hivatalbeli több hajdúval 's a' kincstár parancsolatjával 9 órakor Brain (bútor- és kárpáros) házába ment 's annak több bútor- és festményárúját az általa be nem fizetettnek mondott 11 font sterlingnyi adó fejében lefoglaltatta 's egyik árverési biztoshoz küldötte. Innen Savage urhoz menvén, mutatta neki a' hatalmazványt, melly-nél fogvást 35 fontnyi elmaradt adó fejében ugyan annyit érő holmijét vála elviendő. Savage ur azt mondá, hogy vigyen a' mi teszszik; de midőn több becses butort készülttek kitakarítani házából, erősen protestált 's hat kupeczet vagy ársegédet (Mäkler) hivatott elő, kik a' felszedett jószágot becsülnék meg. Alig terjedett el e' dolognak híre a' környéken, eltelt az utcza (Circus-street) emberekkel, kik a' lefoglalás 's elhurczolás ellen lármázni kezdének. Erre a' politia megjelent, de csak nagy ügyvel csilapíthatá le a' gyülevész nép zaját 's tartatá azt fel erősen, köz bélelegyedéstől. 11 órakor egy zászló ütettet fel az utcza közepén illy felirással: Marylebone népe, 's e' zászló körül ujlag több több nép csoportozott össze. Végre 12 órakor megindult a' szekér Savage ur lefoglalt bútoraival, de alig haladt egy pár utczán végig, a' sarkon követő nép egyszerre neki esett 's a' holmit leszedvén azokat Savage urhoz mind egyig visszazállította. Ez azonban nem akará a' holmit visszavenni többé, mire a' zajgó nép azt egy szemközti raktárba hordta be. A' szekeres most üresen indult vissza, midőn egy asszony hirtelen elejébe kerülvén a' lovakat zablán kapta 's azokat a' szekérrel együtt az utczába befördítötte. E' jelre a' csoport a' szekérnek esett 's azt kevés perczenet alatt széllyel zúzta szedte, törte, tiporta; a' szekereset lovával együtt szabadon bocsátván. Csak midőn a' zajnak már vége volt, jött egy politia-csapatka elő 's nem talált többé mit is gátolni vagy csitítani valót. Savage ur (ki egyébiránt egyike azoknak, kik e' külvárosban az adó megtagadást 's az e' végre összeállott egyesületeket leginkább javalák) mingyárt délután a' politia-hivatal-

ba ment 's kezességet vállalt arról, hogy a' szekérről leszedett bútorok minden órán kifognak az execuens tisztnek adatni. Ugyanaz nap estve az említett egyesületek gyűlést tartottak, mellyben a' nagyobb rész igen józanul arra látszék hajlottnak, hogy a' nyilvános rend ne zavartassék meg, hanem a' nép adja elő kívánatit annak nyitva álló törvényes útján. A' kormány mint hallik parancsot bocsátott valamennyi adószedőhöz: jegyeznék fel mind annak nevét, ki az adót vonakodik megfizetni, hogy ellenök rendkívüli törvényes út nyitassék meg 's így az ellenszelleme egyesületek munkálkodása ellensulyt találjon. A' Times 's más ujságok ujlag keményen nyilatkoznak ezen egyesületek kártékony irányzata ellen.

A' londoni ujság- vagy hirlap-árulatók, — kiket ugy lehet képzelni, mint az év vége felé a' mi piaczinon is kiáltozó kalendariumarulókat — gyűlésbe ültek octob. 22ikén, hogy fontolat alá vegyék a' pasquiltörvényt, mennyiben az a' hirlapok 's más apróbb nyomtatványok árulatát is érdekléné. E' fontolat után ugy találák 's végzéssé is tevék, hogy a' nevezett törvény, mostani szavai szerint, a' hirlapárulókra nézve fölötte méltánytalan, elnyomó 's igazságtalan; meggondolván, hogy a' parliament ezen törvény által legkevesbé sem akarható akárkitől is azon just elvenni, hogyha magát valamely ujságcikkely által becsületében megsértette ézené, azon hirlapszám árulója ellen vádat tehessen, 's ezt annál is kevesbé, minthogy a' hirlap tulajdonosa, kiadója 's nyomtatója minden botrányozásról, mellyet ujsága okozhatna, a' törvény előtt különben is felelni köteles. Végzésbe ment továbbá, hogy a' hirlapárulás olly mesterség, akarók mondani, olly kereset, mellynél az azt üzök az árult szám vagy darab tartalmáról épen nem felelhetnek; ők csak kereskedők, 's a' lapokat mint portékát tovább adják, mihelyt kézhez vették a' nélkül, hogy annak tartalmával megismerkedni gondjok vagy idejök lett volna; ha tehát ők ezen tartalomért felelőkké tétettek, akkor nekik bizonyos censorokat kellene magok között rendelni, kik elébb megítéljék: van e' számban pasquillus vagy nines, mi által természetesen idő mulnék 's egész keresetök eo ipso dugába dölne. Elég.

védelem a' közönségre nézve, — monda egy harmadik végzés, — hogy a' tulajdonos, kiadó és nyomtató köteleztetnek nevöket 's lakásukat kezespénzzel (cautio) együtt a' bélyeghivatalnál (Stempelamt) beadni, 's ha akár csupán ezek tételnek is a' pasquilltörvénynek lapjaikban előfordulható megszegéseiért felelőkké. Ennél fogvást a' negyedik végzés minden hirlapárulót saját keresetbátorsága végett kötelez, a' pasquilltörvény illy igazságtalan magyarázata ellen kikelni 's magát annak következményi alól felmenteni. Végre küldöttség rendeltetéek a' lord-cancellárhoz, melly őt a' panaszok elháríttatására megkérje.

A' Globe egy lengyelországi utazónak következő levelét közli, mellynek hitelességiért minden pontban kezeskedik: Igen sajnálom, hogy semmi legkisebb kedvező fordulatról sem tudósíthatom az urat, melly e' szerencsétlen nép sorsán történt volna. A' fékítő rendszabások szigorúsága inkább növekedni mint enyhülni látszik. Maga az új organicum statutum is csak holt betű immár; a' börtönök dugvák emberekkel, kik különféle színek alatt hurczoltatnak be; magában Varsóban több ül ötszáznál. Mondják, azon 80 közül, kiket ezen ötszázból, eddigelé a' gen. Witt elnöksége alatti törvényszék kihallgata, csak 5 ellen lehete vádat alapítani, 's ezen őt most várja megítéltetését. De a' törvényszék napról napra halasztja üléseit, 's a' vétetlennék ismértek nem bocsáttatnak szabadon, hanem az organ. statutum 9ik cikkje világos sérelmével börtönben tartatnak, vagy Oroszország messze vidékire száműzetnek. — A' császár minapi látogatásakor Modliában, parancs adatott, hogy azon útnak, mellyen Ő Felsége menni fog, két oldalán fekvő földeken az alatt semmi paraszt se merjen dolgozni vagy kinlenni. Az ismét kegyébe visszajutni akaró Varsóiak küldöttségét nem bocsátá maga elibe a' császár 's az ismét kemény választ egy general által adatá tudtokra.

Ross kapitány és fija Londonba szerencsésen megérkeztek 's mingyárt más nap meghivatván a' királytól Ő Felségével vala szerencsésük ebédelni. Ez alkalommal a' Courier következőt mond a' híres utazó fáradozásának sikeréről: Ross kapitány ez úttal

nagy becsü felfedőzéseket tőn. Eszkimók által vezetettvén 200 angol (40 német) mérföldnyire hatott az éjszaksarki szárazra, 's feltalálta a' magnesi gönczölt (polust) az éjszaki szélesség 70° 's 30' 's a' nyugoti hossz 96° alatt, hol egyszersmind a' britt lobogót felüté 's a' földet angol kir. Ő Felsége nevében elfoglalá. Az éjszaki szélességnek mintegy 69° alatt egy kis, mintegy 15 angol mérföldnyi isthmus (tengerszoros) választja el a' tengereket 's bizonyos, hogy Nord-Sommerset-től délre nincs áltmenetel a' gönczölön (poluson) keresztül a' másik félkörre, hanem a' föld Cap-Garrytól kezdve az ugynevezett Melville félszigettel van kapcsolatban. A' nevezett isthmusban Ross egy 9 mérföld szélességű tavat talált, úgy hogy e' helyen csak 6 angol mérföldnyi szárazföld választá el a' tengereket. Innen a' szárazföld ismét Point-Turnagain felé terül el a' nélkül, hogy azon Ross egy folyamra, például az ugy nevezett 's gyanított nagyhal-folyamára, talált volna. — Egyébiránt ezekről a' hihetőleg nem sokára kiadandó leírás bővebben 's világosabban értesítend.

Ross kapitány levelet bocsátott azon földszarki expeditio vállalkozóihoz, mellyet ezek Back kapitány alatt a' múlt évben azért indítottak vala főképen, hogy a' veszélyben vagy elveszettnek gondolt Rosst fölkeresse. A' híres utazó e' levélben legbensőbb háláját fejezé ki a' vállalkozók emberbaráti érzelmök iránt. A' bizottság előlölője, admiral Ogle, erre viszont egy örvendő választ nyujta által a' kapitánynak, olly értelmű, hogy noha azon expeditionak fő célja, t. i. Ross kapitány és társai megmentetésök, a' gondviselés szerencsés vezérlete által különben is teljesedést ért: még is legkevesebbé sem sajnálja, sőt inkább felette örvend az egyesület az expeditio elindíttatásán, mivel ebből minden jövődöbeli merész utazó azon biztató 's vigasztaló reményt viheti magával, hogy hazája őt semmi távolban, semmi idő multával sem felejtí el. Egyébiránt a' kapitány szerencsés megérkezte újabb bizonyosság, hogy nincs olly kétes vagy veszélyes helyzet, mellyből hasonló isméret 's erőködések által kimenekedni ne lehetne. Egyszersmind elhatározá a' bizottság, nyomban levelet küldeni Back kapi-

tányho
minder
sik fe
contín
lyekb
tér nin

K
los n
zadt
dalma
lala,
vedés
som,
tent,
gedje
ben n
reks
jók
naör
telez
roko
zem
a' sp
vény
ni,
min
rizt
rejt
a' s
sem
's a
azt
ten
én
má
lök
az
lát
sz
fel
No
lic
pe
ki
el
jó
na
té
az

tányhoz olly meghagyással, hogy most már minden figyelmét egyedül bizományának másikk felére, t. i. arra fordítsa, hogy Amerika continensének éjszakkeleti végszéleit, melyekből még mintegy 150 angol mértföldnyi tér nincs felvéve, tökéletesen földabroszozza.

SPANYOLORSZÁG.

Következő a' hirdetmény, melly d. Carlos neve alatt, mint említve volt, a' fellázdalt tartományokban kereng: Fölötte fájdalmas vala szívemnek szeretett bátyám halála, minthogy minden eddigi bűm és szenvedésim közt az volt nyugtató vigasztalásom, hogy ő még él. Kérjük mindnyájanistent, hogy őt örök dicsében részt venni engedje, ha még e' boldog és szent lakhelyben nem volna. Én a' királyszékre nem töreksem, távol vagyok attól hogy mulandó jók után esengjek; de a' vallás és koronaöröklés alaptörvénye, ugy szinte azonköteleztetés, hogy fiaim 's valamennyi drágarokonom elidegeníthetlen jusait védelmezem, kényszerítenek fentartanom 's védnem a' spanyol koronát, mellytől engem egy törvénytelen sanctio által akartak megfosztani, holott az itt érdeklett törvénynek kell minden legkisebb változtatás nélkül megőriztetnie. Bátyám halálának nagy jövődöt rejtő pillanata óta mindéddig vártam, hogy a' szükséges rendelmények megismértetése 's kikiáltásomra meg fognak tételni, 's a' ki ezt e' pillanatig cselekedte volna, azt bizonyal árulónak lehetett volna tekinteni. De máttól fogva áruló minden, ki az én zászlómhoz nem áll. Árulóknak fogom én tekinteni mind azon generálokat, kormányzókat 's más polgári és hadi tisztviselőket, kiknek ez tudtokkal esik, ha majd az isten kegyelme engemet, mint üdvösnek látandja, szeretett hazámba 's hiveimhez visszavezet. Ajánlom (hiveinek t. i.) mindenek felett az egyességet, békét és szelidséget. Nem is gondolhatom azt, hogy római catholicus Spanyolok, kik engem szeretnek, képesek lennének ölni, rablani vagy bár legkisebb kicsapongást követniel. A' rend legelső szüksége az igazságnak, valamint a' jóknak 's áldozataiknak jutalma. a' roszaknak 's gonosz felekezetiknek pedig büntetése isten és törvény előtt. Így teljesüljön az, a' mit olly gyakran ohajtottam. Költ

Abrantesben, oct. 1sőjén 1833. Carlos Isidoro de Bourbon. Santos-Ladron kivégeztetésére ezt jegyzi meg a' párisi Journal des Débats: Mi soha sem voltunk az illyen formát nem tartó igazságszolgáltatás baráti. Tudjuk igen is, mennyit bocsáthatni meg a' polgár háborúi első fellobanásoknak, de minél inkább meg vagyunk győződve, hogy az apostolicusok (carlista pappárt) foglyait minden pörút nélkül lőtték volna sorra, annál inkább ohajtjuk, hogy a' királyné pártja foglyait jus és törvény szerint itelje.

A madriti ujság oct. 19ikén közli a' királynénak oct. 17ikén költ decretumát, mellyben don Carlos Maria Isidoro infansnak „mivel több, teljesen bebizonyult 's nagyon is eldöntő tettiből (mellyek ezen tettek vagy nyilatkozások, nem mondatik) kétségtelen né lett a' belső szándéka, hogy II. dona Isabella thrónusát bitorolja,“ mindennemű vagyoni, javai és jövedelmei a' királyi kincstár javára confiscáltatni rendeltetnek. A' nevezett hirlap e' rendeletet a' következő jegyzetekkel követi: A' publicum egykor tudomására fog jutni azon hia ürügyek 's roszul fedezett kibuvásoknak, mellyekhez don Carlos kir. hg folyamodott, hogy magát bátyja és királya (VII. Ferd.) leghatározottabb parancsinak (VII. Ferd.) leghatározottabb parancsinak öt hónapiglan olly szembezőköleg 's botránkoztatólag ellenök szegezze. E' parancsok, hogy t. i. a' hg Olaszországba utazzék, a' király halála óta is több ízben megújítottak, de a' hg azokat vakmerően vetette félre, kiki tudja, milly nagy volt minden időben azon alázat 's engedelem, mellyel a' spanyol kir. herczegek mind szokásból mind kötelelességből — itt egy törvényt is idéz a' madriti ujság — háznépök főnséges feje iránt viseltettek. E' szent köteletségnek illy nyilvános megszegtetől még csak egy lépés a' lázadás, 's a' herczeg e' lépést, fájdalom! megtette. A' spanyol nemzet, melly a' hívség érzetével született, dicsőségnek tartja, fentartani évkönyveiben a' hőseikű don Fernando infansnak, kit spanyol Lycurgusnak méltán nevezhetni, emlékeztet, a' ki bátyja, III. Henrik király, elsőszülött leányának hűséget 's hódolatot esküvék, 's ki midőn a' nevezett fejdelem egy kiskorú gyermek (II. don Juan) hátra-

hagyásával kimult, 's egyik párt őt, t. i. don Fernandot, akará a' királyszékre ültetni, a' kiseded herceget karjaira vevé 's e' szókkal mutató a' zajgó pártnak: íme Castiliának királya! — E' példa szép, nemes, dicső; de ezt nem akará a' hg (don Carlos) követni. Ő Felsége a' regenskirályné, kinek kötelessége a' thronus méltóságát, főnemes lányának szent jogait, 's az országos csendet 's jóllétet védeni, kénytelenítette látni magát olly szigorúságot fejteni ki, melly ellen szíve jósága küzd, de melly a' jelen körülményekben szükséges. Megkellem mutatni a' világ színe előtt, hogy a' törvény Spanyolországban nem pusztá szó 's hogy annak ereje a' királyi vérből származott hercegeket is eléri. — Ugyanezen újság írja a' nevezett napon (oct. 19.): Azon tudósításokból; mellyek a' kormányhoz a' tartományi főkapitányoktól érkeztek, kiteszik, hogy a' csend Estremadurában octob. 15dikeig, Andalusiában 17dikeig, Cadixban 11dikeig, Granadában 12dikeig; Valencia és Mureiában 15dikeig, Cataloniában 12, Arragoniában 15, Navarrában 14, (?) Guipuzcoaban 11, Ó-Castiliában 15, 's Galicziában 12dikeig nem zavartatott meg.

HOLLANDIA.

A' generalstatusok második kamarájában oct. 29ikén tevé meg a' külső miniszter a' megnyitó kir. beszédben ígért közleményt vagy világosítást, de a' mellyből azokon kívül, miket más úton már tudunk, semmi sem világos, ha talán az nem, hogy a' hollandi udvar a' Luxemburg miatti megkeresést a' Nassau ház rokoninál 's a' német szövetségénél, mellynek halogatása miatt a' conferentia, mint tudjuk, elhalasztotta üléseit, még mind eddig meg nem tevé, noha annak megtételét — bizonyos, megszorító feltételek alatt — a' conferentiának jó korán megígérte. Egyébiránt a' külső miniszter érdeklött közleményét a' következő érdekes szavakkal végezte: Mind ezek után van szerencsém uraságtoknak jelenthetni, hogy néhány nap óta kilátás nyílt, nem csak a' most említettem egyenletlenségek (a' Luxemburg miatti lépés) elintéztetésére, hanem, a' mi már fontosabb, a' végegyezésre vezető igyekezeteknek is (érti a' conferentiázást) folytattatásokra. — Egy Ő ausz-

triai 's orosz császári és porosz királyi Felségöktől ide a' királyhoz érkezett közlemény olly annyira viseli az őszinte barátság 's igaz részvét jeleit, hogy Ő Felsége (a' hollandi király) azt részéről a' leghatározottabb bizodalommal viszonzta, 's ha a' kedvező jóslatok ez úttal ismét meg nem esznek, — reményleni lehet, hogy egy elfogadható következmény fogja el végre azon iparkodást 's meggondoltságot követni, mellyel a' kormány ezen terhes alkudozásokat eleitől fogva vezette. Uraim! ha nekem szabad volna saját ohajtatomat követnem, úgy én talán némi észrevételekkel zárhatnám beszédemet, mellyek úgy lehet némi világot hintonéknak világrészünk jelen politikai bonyolódása 's azon befolyásra, mellyel azok honunk külviszonyaira vannak. De vannak dolgok, mellyek ha szóba hozatnak, az által csak veszhetnek. — Ki merné fölemelni a' fátyolt, melly semmi érintést sem tűr, 's mellytől tisztelő távolban maradni, okosság parancsol? 's mikép feledhetném én azt el, hogy mi most nem élünk azon ritka és szerencsés időszakokban egyikében, mellyben mint Romának legmélyebb elméjű történetírója (Tacitus) mondja, szabad legyen érzeni a' mitetszik, mondania a' mit érzesz? —

PORTUGÁLIA.

A' Courier egyik levelezője következőleg írja le az oct. 10 és 11iki esatát Lissabon alatt: (a' levél Pike hajó által octob. 22ikén juta Plymouthba 's Lissabonban, költ oct. 12ikén). Végre d. Pedro támadólag kezd munkálkodni 's a' migueli hadat csakugyan hátra nyomá Oct. 10ikén reggeli 10 órakor indult ki a' pedroi sereg négy hadlábban, a' jobb szárnyat Villaflor (hg Terceira), a' balt Saldanha vezérlé. A' tábor-szemek vagy szélső örök (Piket) csakhamar visszaüzettek, 's a' Migueliták most hevesen kezdenek tüzelni a' házakból, mellyekben falak, kerítés, halmazok 's efélék által fedezve voltak. De az erősegek is azonnal ide fordították álgyuikat 's a' Migueliták innen kiszorúlva Bemfica, Campo-Grande 's más legközelebb faluk felé kezdenek hátrálni, hol meg is állapodván, álgyuikat előre tolák 's így a' pedroiták további előnyomultának gátot vetének. Az álgyuzás mind a' két részről hevesen folyt egész ké-

ső esti
zöbblég
2 órak
nyomta
mét öss
dött 's
(11.) r
tak Be
négy s
csakug
óráig,
táktól
Ez all
sok e
vadász
tott v
a' nev
ember
szere
volt
azon
lotta
varba
be 's
a' mi
sebb
állott
telen
tül e
dig a
az i
egy
migu
bát,
lens
fész
azt
meg
nap
álgy
tek
éjet
ban,
para
reg
tak
gyö
ő h
ból
ese
főr

ső estig, általában d. Pedro részire kedvezőbbleg, noha ennek bal szárnyát délután 2 órakor egész másfél angol mérföldnyire nyomta vissza az ellenség, midőn is az ismét összeszededekezett, 4 óráig helyben küzdött 's aztán ujjal előre nyomult. Más nap (11.) reggel a' pedroiták tüzesen megtámadtak Bemfica mellett egy dombot, mellyen négy szélmalom áll, 's azt véres csata után csakugyan el is foglalák, de alig bírák egy óráig, midőn az erősödést kapott miguelitáktól nagy veszteséggel ismét elűzettek. Ez alkalommal az irlandi brigáda különösen sok embert veszte, mivel a' portugáli 3ik vadászezred, melly elől harczolt, rá tolatott vissza 's így az ellenségi egész suly a' nevezett brigádjára esett, melly is 200 embere közül mintegy 70-80at veszte, de szerencsére tiszteket nem. D. Pedro, ki nem volt messze, igen megdicsérte a' csapatot azon vitézségért, mellyel a' rohanást kiállotta 's elküldötte sir Doyle-t, hogy a' zavarba jött vadászezredet gyűjtse ismét rendbe 's vele az előbbi állást ismét foglalja el, a' mi meg is történt. Most az ütközet közösebb lón; a' migueliták várakozáson felül állották ki a' tüzet, de végre meg is kénytelenítették hátrálni 's Lumiaresen keresztül egész Lourosig vonultak, inaltatva mindig a' pedroitáktól, kik itten (Louros-nál) az ismét megállapodott miguelitáktól balra egy dombon erős állásba helyezkedtek. A' migueliták csak későn vevék észre a' hibát, mellyet abban követtek el, hogy az ellenséget e' dombra jutni 's itt magát megfészkelni engedék; 's meg is támadták ott azt délután 4 órakor, de, már későn 's a' megtámadás visszaveretett. A' tüzelés ismét naplementig tartott; d. Pedro, noha nagyobb álgyujt csak lassan 's késedelmesen érkeztek meg, nyilván győztesebb volt, 's az éjet Lumiaresben tölté, ugyanazon palotában, hol 24 órával az előtt még d. Miguel parancsai 's hirdetményei kelének. Ma (12.) reggelre újabb megtámadást 's ütközetet vártak; Pedro seregei a' legjobb kedvben 's a' győzelem biztos reményében vannak. Az ő hadok mindössze mintegy 15,000 emberről állhat, 's álgyujt elég de lovasságok csekély. A' migueliták nem lehetnek ugyan főre számosak, de lovasságuk hatalmas.

Pedro minden órán várta 3000 ember megérkeztét Penicheből, kiknek az ellenrészt hátba kell vala venniök, de a' sereg, noha már 10ikére váratott, tegnap még nem érkezett meg, hihetőleg a' rossz utak miatt. A' két fél e' napoki veszteségét még nem tudhatni pontosan, de az kétségkívül tetemes; mintegy 700 sérült hozatott már eddig is a' városba; mennyi sérülhete a' másik részről, nem tudom. A' migueliták minden sebeiket hátra hagyák, 's Pedro meghagyá, hogy azok is gondosan ápoltassanak. Egyébiránt az ellenség minden elvihetőt felszedett 's magával vitt utjában, 's úgy látszik, még a' faluk népe is velök takarodott, mert a' pedroiták a' falukat üresen találták. Hova forduland Miguel, ha e' mai nap is tovább üzeni sergeit, még nem bizonyos; én úgy hiszem, Santarembe, holott ha eleségből ki nem fogy, még egy ideig magát fenntarthatja. A' parasztság még folyvást mellette van, 's így a' pedroitáknak lesz dolguk, míg őt tökéletesen kiküszöbölhetik. — Utóbbi tudósítások szerint a' constitucionálisok oct. 12ikén is szerencsésen küzdének 's tetemesül nyomultak előre még pedig oly sebesen, hogy Miguel tábori pogyásza 's cancellariája nagy része is kezökre került. Adm. Nápiér egész Villafrancáig nyomult rébány hajóival, a' szárazföldi had egy osztálya (hihetőleg a' Peniche-ből jött sereg gen. Sa alatt) pedig Cabeça de Montechique-ig. Miguel Abrantes és Elvas vára felé vonult vissza, melly utóbbi helyet megakartá eleséggel. —

GÖRÖGORSZÁG.

Triesti, oct. 20iki levelek következő irnak: Naupliában (oct. elején) folyvást a' felfödözött összeesküvés vala egyetlen beszéd tárgy; a' keblek igen föl valának ingerelve, 's az egyházi kormányzó zsinat (synodus), melly csak kevéssel ezelőtt a' legnagyobb részvét mellett iktattatott be, most minden érdekét elveszté. Az, hogy a' Münchenben volt három küldött egyike (Plaputas) is az összeesküvésbe avatkozott 's hogy abban nem csak az ismert ellenféli párt fejei, hanem a' másik mérsékeltbb véleményűekből is több vón részt, mutatja, melly igen el van telve balitéletekkel 's bizalmatlansággal a' kormány és közügyek irán Gö-

rögországbán a' közvélemény. Kolokotroni az idős és Koliopulos mind irományik, mind tanúk, mind a' hír szerint ön vallomásiknál fogva hazaárulásban vannak marasztaltva (convicti) 's erős fogságban tartatnak a' várban. Kolokotroni fiai, Koliopulos segédtszte, a' két Giva, 's gen. Kriesiotis e' bűnnek csak gyanujában vannak 's fogságuk is lágyabb. Hogy a' bűnösök nem fogják elkerülni a' fenyítést, kétséget nem szenved; de mernek e majd görög birák ama' párt fejére halált itélni? 's ha mernek, tanácsos lesz e a' kormányra nézve azt végre is hajtatni? nem gondolnók. Az összeesküvés célja volt: a' regensséget feloszlatni, a' királyt, a' bajor királyház törvényihez képest, teljes korúnak nyilatkoztatni, 's a' mellé adandó ministerium fejeül gr. Armansperget hagyni meg, de melly ministerium többi tagjai a' koholó párt vezéreiből fogának állani. Hogy ezen intézmény csak ideigleni lett volna, nem kétes azok előtt, kik tudják, hogy e' (nemzeti? vagy republicai?) párt végszándéka 's gondolatja nem más, mint semmi idegent, semmi idegen kormányt nem tűrni Görögországban. Egyébiránt, noha e' történet, nincs nehézség sőt veszély nélkül a' köz ügyek mostani igazgatóira nézve: lehet, hogy a' krisis, melly im leggonoszabb ellenségeit juttatá a' kormány kezére, még kedvezőleg fog elfolyni az ország jövőndő nyugalma 's bátorságára nézve. Azonban nem titkolhatni, hogy a' bűnösök számra nézve még csak igen csekély részben fődöztettek fel 's kerültek kézre, 's hogy a' többi nagy rész megengesztelésére nincs más mód, mint egy hamar és őszinte értesülés a' kormány 's nemzet közt az ország sérvei és szükségei felől 's ezen értesülésnek megfelelő hamar és őszinte rendszabások. Mert míglen a' törvényhozás ('s képviselő) formái megállapítvák, a' statustanács szerkeztetve 's felállítva, a' nemzeti hadsereg egyesítve, a' tengerhad szerkeztetve, isko'ák 's törvényszékek állitva nem lesznek, (az istenért! kérdik, mit tett tehát eddig a' regeusség?) 's míglen az országban a' közös és külön jusoknak 's jóllétnek más, biztosabb garantiáji nem lesznek, mint a'

kormányzók jó 's atyai akaratjok és szándékjok, addig ugyan a' cselszövények 's forralmányoknak e' buja földön nem lesz végök, 's a' száz fejü hydra és Hercules közti jelenet, melly 3000 évvel ezelőtt Naupliától nem messze történtenek iratik, most a' főváros falai alatt fog ismétlen megújulni. —

ELEGY HIREK.

A' schweizi szövetséggyűlés oct. 21-ikén elhalasztá üléseit. — X. Károly mint hallik jószágot vesz Styriában 's ott fog ezentul lakozni. Az összejövetel a' berryi hgnével csakugyan Styriában történt meg, miután ez utóbbi Olaszországba, X. Károly pedig még egy időre Pragába ment vissza. A' bordeauxi hg neveltetése gróf Lucchesi-Palliné befolyása alól egészen elvétetett. — A' párisi Gazette de France felhatalmazottnak mondja magát annak kinyilatkoztatására, hogy se Chateaubriand, Villèle, Corbière, Fitzjames, se Hyde de Neuville, Latour-Maubourg, Kergorlay, Conny, Laferronaye, St. Priest, Pastoret, vagy a' royalista párt akármely más nevesb embere, nem fogja a' választói vagy parlamenttagi esküt letenni, mihez képest egy sem is fog a' parlamentbe választathatni. —

Ujabb: Konstantinápolyi újabb tudósításokból az angol ujságokban 's bécsi Beobachterben kitetszik, hogy az angol 's francia kormányok a' mult aug. 27-ikén protestáló jegyzéket küldöttek a' portához a' többször említett orosz-török harc- és véd-szerződés ellen, melly jegyzékre a' porta a' mult sept. 20-ikán válaszolt. E' válasz tagadja, hogy azon szerződés — melly egyedül a' porta érdekeit illeti, legkevesbé is ellenséges volna más hatalmak iránt, minek bővebb bebizonyítására a' porta a' szerződés mását baráti és meghitt módon az említett udvarokkal ezennel közli 's reményli, hogy ezek meg fognak akkor győződni a' tett lépésnek, melly a' portát váratlanul és sajnosan érte, felesleg volta felől. — A' belga királyi pár oct. 27-ikén Párisba érkezett. — A' spanyol királyné Lorenzo ezredese, ki Santos-Ladront elfogta 's 6 óra mulvást agyonlövette, tábornaggyá (Maréchal de Camp) 's Pamplona hadi parancsnokává nevezte ki.